

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Dany Slavíkové a soudkyň Mgr. Adély Kaftanové a Mgr. Lucie Králové ve věci žalobce : **PhDr. Vladimír S., Ph.D.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zastoupený Mgr. Robertem Vladykou, advokátem se sídlem Revoluční 1, 110 00 Praha 1, proti žalovanému : **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2, o náhradu nemajetkové újmy ve výši 475.000,- Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce i žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 8. 3. 2017 č. j. 18 C 187/2015 – 163 ve spojení s doplňujícím usnesením téhož soudu ze dne 7. 6. 2017 č. j. 18 C 187/2015 - 174

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **s e** ve výroku **II. m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 200.000,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku, jinak se v tomto výroku **p o t v r z u j e**.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení 60 076,20 Kč k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Roberta Vladyky, advokáta, ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku.

III. České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 2 se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í

Odvoláním napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 125.000,- Kč ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), ohledně

nároku na zaplacení částky 350.000,- Kč žalobu zamítl (výrok II.) a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 28.798,- Kč k rukám právního zástupce žalobce. Doplňujícím usnesením ze dne 7. 6. 2017 rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 na nákladech státu částku, která bude určena v samostatném usnesení, a to ve lhůtě 3 dnů od právní moci usnesení.

Uvedeným způsobem soud I. stupně rozhodl o nároku žalobce na zaplacení částky 500.000,- Kč jako nemajetkové újmy, která mu měla být způsobena v souvislosti s trestním stíháním pro přečin výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií podle ustanovení § 192 odst. 1 a 2 trestního zákona, které proti němu bylo vedeno od 31. 7. 2012 do 30. 6. 2014, kdy nabyl právní moci zprošťující rozsudek Okresního soudu v Kolíně v řízení vedeném pod sp. zn. 1 T 31/2013.

Ve skutkové rovině soud I. stupně vyšel na základě výsledků provedeného dokazování a účastníky nespоровaných skutečností ze zjištění, že usnesením Policie ČR ze dne 31. 7. 2012 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro podezření ze spáchání přečinu podle § 192 odst. 1 a 2 trestního zákoníku. Rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 7. 2. 2014 byl žalobce zproštěn obžaloby v plném rozsahu (poté, kdy nebyla shledána důvodnou jeho stížnost proti rozhodnutí o zahájení trestního stíhání), a to podle § 226 písm. c) trestního řádu; věc byla pravomocně skončena ke dni 30. 6. 2014. V době před a v průběhu předmětného trestního stíhání žalobce působil jako vysokoškolský pedagog a zároveň prorektor Vysoké školy xxx xxx xxx. Kromě uvedeného byl veřejně známou osobou v místě bydliště i v místě jeho pracovního působení, účastnil se různých zasedání, byl členem organizací na lokální úrovni, rovněž členem redakční rady časopisu xxx xxx, obdobně aktivní byla i jeho družka Petra H. Po zahájení trestního stíhání se u žalobce projevil stres a obavy z budoucnosti, tlak okolí představoval psychickou zátěž, informace o jeho trestním stíhání byla rozšířena mezi studenty a další veřejností, zejména v oblasti xxx komunity. Z důvodu trestního řízení nemohl žalobce začít s habilitací, na kterou se do té doby připravoval před, když docentura, kterou by obhájil, měla pro vysokou školu význam z důvodu obsazení akreditační komise; po pravomocném skončení trestního stíhání žalobce úspěšně habilitaci dokončil. Trestní stíhání žalobce mělo negativní dopady i v oblasti spolupráce vysoké školy, jejímž společníkem žalobce je a byl v rozhodném období, s třetími subjekty při organizaci školení, kursů a mezinárodních konferencí. Stres spojený s předmětným trestním stíháním mohl být spouštěčem hypertenze, se kterou se žalobce od roku 2014 léčí. V průběhu trestního řízení, před vydáním zprošťujícího rozsudku, dne xxx zemřel otec žalobce Antonín S. V průběhu trestního řízení se žalobce podrobil sexodiagnostickému vyšetření s využitím falometrického měření. Svůj nárok na poskytnutí peněžitého zadostiučinění uplatnil u žalovaného ve výši 500.000,- Kč dne 16. 10. 2014, žalovaný na základě svého stanoviska z 13. 11. 2015 poskytl žalobci náhradu nemajetkové újmy ve výši 25.000,- Kč.

V právní rovině soud I. stupně na zjištěné aplikoval ustanovení § 1 odst. 1, § 5, § 7, § 8, § 31a zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen zákon). Uzavřel, že žalobci vznikla v příčinné souvislosti s nezákonně zahájeným trestním stíháním nemajetková újma, kterou je třeba vzhledem k okolnostem případu nahradit poskytnutím peněžitého zadostiučinění. Při určení formy kompenzace nemajetkové újmy a její výše soud vycházel z okolností případu a z důkazů, které žalobce označil při konstataci, že každé trestní stíhání, které skončí pravomocným rozhodnutím o zastavení trestního řízení či zproštěním obviněného obžaloby a které tak naplňuje znaky nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 7 a § 8 zákona představuje pro obviněného již v obecné rovině, to je bez přihlídnutí ke konkrétním

okolnostem daného případu, poměrně citelný zásah do osobnostní sféry poškozeného. V dalším hodnotil druh trestné činnosti, která byla žalobci kladena za vinu, průběh trestního řízení, zejména jeho celkovou délku, a to z hlediska rozsahu a intenzity dopadů do jeho nemajetkové sféry. Žalobce byl obviněn z přečinu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií, tedy z trestné činnosti, která je ve společenském kontextu vnímána jako velmi závažná trestná činnost a která může u veřejnosti vést k poměrně silnému morálnímu odsudku takto obviněné osoby. Informace o trestním stíhání žalobce se rozšířila jak mezi studenty vysoké školy, na které žalobce vyučoval, tak i v rámci xxx komunity, jejíž byl součástí. Okolnost, že je trestně stíhán, byla známá jak v okruhu jeho spolupracovníků, tak i v širších společenských kruzích. V důsledku zahájeného trestního stíhání žalobce nemohl obhájit docenturu, kterou vysoká škola, kde pracoval, potřebovala z důvodu obsazení akreditační komise. Trestní stíhání žalobce poznamenalo byznys vysoké školy, neboť v době probíhajícího trestního stíhání žalobce se ze strany třetích subjektů projevovala neochota spolupracovat s vysokou školou do okamžiku, než bude záležitost, tedy trestní stíhání žalobce, ukončeno. Při určení výše peněžitého zadostiučinění soud přihlédl ke zjevným dopadům trestního řízení do profesní oblasti žalobce, když nelze odhlédnout od určité a do jisté míry stále přetrvávající stigmatizace žalobce, která je spojena s druhem trestné činnosti, pro kterou bylo trestní stíhání žalobce vedeno. Trestní řízení zasáhlo i oblast zdraví žalobce, nepříjemné pocity spojené s jistou formou ponížení a studem souvisejí s tím, že v průběhu trestního řízení byl žalobce podroben sexuologickému vyšetření, které bylo spojeno s falografickým vyšetřením. Celková délka řízení nepřekročila hranici přiměřenosti a žalobce nebyl vystaven celkovému zásadnímu vlivu řízení neúměrně dlouhou dobu. Trestním stíháním došlo k zásahu do žalobcova práva na čest a vážnost, neboť byl jako vysokoškolský pedagog uznáván jako vážená osoba, avšak v důsledku obvinění ze spáchání trestné činnosti, která je v očích veřejnosti vnímána jako zvlášť zavrženíhodná, byl po dobu trestního stíhání a částečně dodnes vystaven stigmatizaci a difamacii své osoby, rovněž došlo k zásahu do práva žalobce na jeho osobní integritu, a to zejména v oblasti fyzického zdraví, v určité míře bylo zasaženo i právo žalobce na rodinný život, neboť po dobu vedeného trestního stíhání se nemohl stýkat s dětmi své partnerky. Nemajetkovou újmu vzniklou žalobci v důsledku předmětného trestního stíhání je tak třeba kompenzovat částkou 150.000,- Kč, když k této částce soud dospěl po vlastní úvaze, neboť judikatura, která by hodnotila skutkově podobné okolnosti, nebyla dohledána. Z důvodů podrobně rozvedených soud I. stupně uzavřel, že rozhodnutí, na které odkázal žalobce, skutkově srovnatelné případy neřeší. S ohledem na částku vyplacenou žalovaným ve výši 25.000,- Kč proto v rozsahu částky 125.000,- Kč žalobě vyhověl a ve zbylém rozsahu žalobu zamítl.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení odůvodnil ustanovením § 142 odst. 3 občanského soudního řádu s tím, že výše plnění se odvíjela od úvahy soudu a s odkazem na příslušná ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb. žalobci přiznal nárok na náhradu nákladů řízení, které spočívají v odměně advokáta v rozsahu sedmi úkonů právní pomoci.

Proti rozhodnutí soudu prvního stupně podali včasné odvolání žalobce i žalovaný. Odvolání žalobce směřovalo proti jeho zamítavému výroku o věci samé, odvolání žalovaného proti doplňujícímu usnesení o náhradě nákladů státu.

Žalobce namítá, že výše plnění, jež má nahradit nemajetkovou újmu, která mu vznikla v souvislosti s nezákonně zahájeným trestním stíháním je absolutně nedostačující. Žalobcův život utrpěl tímto nezákonně zahájeným trestním stíháním, a trpí tím dodnes, kdy stigma „úchylného pedofila“ je naprosto devalvují pro celý život žalobce, jak bylo prokázáno na základě provedeného dokazování v řízení před soudem prvního stupně. V této souvislosti

žalobcem podrobně shrnul zjištěné skutkové okolnosti týkající se jeho života před nezákonným trestním stíháním, kdy vedl ve všech oblastech spořádaný a šťastný život a života po vydání zprošťujícího rozsudku, zejména s důrazem na povahu nezákonného trestního stíhání a jeho délku, včetně konkrétních dopadů. Výše požadovaného zadostiučinění se jeví zcela adekvátní, a to i s poukazem na rozhodovací praxi a judikaturu Nejvyššího a Ústavního soudu České republiky. Na základě uvedeného požadoval, aby rozsudek soudu prvního stupně byl v napadeném zamítavém výroku o věci samé změněn tak, že i v tomto rozsahu bude žalobě vyhověno. Odvolání žalobce směřovalo i proti rozhodnutí o náhradě nákladů řízení s tím, že mu nebyla přiznána odměna za další úkony právního zastoupení, tak jak byly ve řízení před soudem prvního stupně specifikovány, konkrétně za písemné podání ve věci samé ze dne 14. 10. 2014 (kvalifikovaná výzva), 1.6.2016 porada s klientem přesahující jednu hodinu, 20. 10. 2016 prostudování spisu a 4. 8. 2016 písemné vyjádření na výzvu soudu. Celková výše nákladů řízení, jež mají žalobci být nahrazeny podle § 9 odst. 1 písm. a) a § 7 vyhl.č. 177/1996 Sb. ve spojení s § 11 a § 13 odst. 3 činí 47 492,50 Kč.

Žalovaný nesouhlasil se rozhodnutím soudu prvního stupně, jímž mu byla uložena povinnost zaplatit České republice - Obvodnímu soudu pro Prahu 2 náklady řízení představované náklady spojené se svědečným. S poukazem na ust. § 148 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 541/1991 Sb., o soudních poplatcích je Česká republika osvobozena od placení soudního poplatku. Povinnost nahradit náklady vzniklé státu byla uložena opět státu, tedy totožnému subjektu, konkrétně organizační složce státu v působnosti jednoho správce kapitoly, které si při plnění svého předmětu činnosti navzájem neposkytují peněžitá plnění (§ 60 ČS zákona č. 218/2000 Sb.)

Ve vyjádření k odvolání žalobce žalovaný označil rozhodnutí prvostupňového soudu jako věcně zcela správné, vycházející z dostatečných skutkových zjištění, na které byly aplikovány přílehlavé právní závěry.

Odvolací soud přezkoumal dle § 212 a § 212a o.s.ř. ve výše vymezeném rozsahu rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce i žalovaného jsou důvodná.

Podle § 8 odst. 1 zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Je ustálenou soudní praxí, že podle zákona č. 82/1998 Sb. odpovídá stát i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Stát za škodu ani nemajetkovou újmu způsobenou v takovém případě trestním stíháním neodpovídá pouze tehdy, jestliže si poškozený trestní stíhání zavinil (způsobil) sám (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2011, Pl. ÚS 11/10. Žádná z výše uvedených okolností vylučujících odpovědnost státu v daném případě nenastala, a škoda či nemajetková újma trestním stíháním případně způsobená musí být žalovaným kompenzována.

K žalobou uplatněnému nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené samotným trestním stíháním v období od 31. 7. 2012 do 30. 6. 2014 soud I. stupně opatřil dostatek skutkových zjištění, o jejichž správnosti odvolací soud nemá důvod pochybovat, a to včetně

podstatného zjištění, že trestním stíháním došlo k výraznému zásahu do soukromého, profesního i sociálního života žalobce.

I pečlivé právní posouzení zjištěných skutečností soudem I. stupně odvolací soud pokládá za - v zásadě - správné. Soud I. stupně přiléhavě dovodil existenci povinnosti státu odškodnit žalobce za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním v rozhodném období (od účinnosti zák. č. 160/2006 Sb. do skončení trestního stíhání) a neméně přiléhavě rozvedl a zohlednil zásadní skutkové okolnosti případu při volbě formy a výše odškodnění. Zcela správně se zaměřil na judikaturně dovozená kritéria, která se v obdobných případech zpravidla vyskytují a která mají vliv na rozsah způsobené újmy a tím i na výši případného zadostiučinění, tj. na povahu trestní věci, délku trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Soud I. stupně zcela správně zohlednil důvod, pro který byl žalobce zproštěn obžaloby, neboť do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti zasahuje trestní stíhání tím více, jedná-li se o obvinění liché. Odvolací soud však souhlasí se žalobcovou argumentací v tom smyslu, že v jeho případě výše přiznaného zadostiučinění neodpovídá obecně sdílené představě spravedlnosti a jeví se vedle peněžní satisfakce přiznané za obdobnou újmu v jiných případech jako příliš nízká. Vycházel přitom z premisy, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti a že v konečném důsledku musí výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích (poměřovaných zejména s ohledem na uvedená kritéria) shodují. Jinak vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla, bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu, podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je v tomto směru možná jen tehdy, bude-li též soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9.5.2012 sp. zn. 30 Cdo 3867/2011).

Odvolací soud konkrétně výši přiznaného zadostiučinění poměřoval s případem řešeným v nálezu Ústavního soudu ze dne 31.5.2012 sp. zn. I. ÚS 3016/11, který se s žalobcovým případem shoduje ve výrazném zásahu trestního stíhání do rodinného života a v razantním počátku trestního stíhání (domovní prohlídka v místě bydliště i pracoviště). Soudem I. stupně přiznaná výše zadostiučinění se odvolacímu soudu dále nejeví dostatečná s ohledem na nálezu Ústavního soudu ze dne 29. dubna 2014 sp. zn. I. ÚS 2551/13, v němž byl posuzován případ podobný případu žalobcovu délkou trestního stíhání, závažností trestného činu, bezúhonností postiženého a významným dopadem trestního stíhání do profesní a rodinné sféry postiženého. V nálezu bylo shledáno nepřiměřeně nízkým odškodnění ve výši 312.000,- Kč přiznané za nemajetkovou újmu vzniklou neoprávněným a rovněž nepřiměřeně dlouhým trestním stíháním ředitelky základní školy, která byla stíhána pro trestný čin, jehož se měla dopustit v postavení starostky obce, když byla ohrožena trestem odnětí svobody v délce až 11 let. Trestně stíhaná trávila dva dny v cele předběžného zadržení, přičemž zadržet ji přijeli policisté do jejího zaměstnání ve škole, což ji dehonostovalo před kolegy a studenty a nevratně poškodilo její dobrou pověst, přispělo k jejímu přestěhování a vystavilo ji značnému stresu. Trestní stíhání přitom skončilo pravomocným zproštěním po třech letech od jeho zahájení z části proto, že se nejednalo o trestný čin a z části proto, že se obžalobou popsané jednání vůbec nestalo. Ústavní soud vyjádřil, že *okolnostmi rozhodnými pro vznik újmy hodné peněžního odškodnění mohou být např. způsob vedení řízení, procesní taktika jeho účastníků, ale i jejich individuální charakterové rysy či životní zkušenosti. Ústavnímu soudu v této souvislosti konvenuje závěr, dle něž nelze srovnávat nemajetkovou újmu spočívající např. v pocitech úzkosti, nejistoty, ve ztížení společenského postavení či poškození dobrého jména, způsobenou vedením trestního stíhání v řízení proti člověku dosud netrestanému a*

zastávajícímu významnou společenskou veřejnou funkci s řízením vedeným proti osobě již v minulosti vícekrát trestané, která se navíc, např. i v době předmětného trestního stíhání, nacházela ve výkonu trestu. Věc lze zjednodušeně vyjádřit jako obecně povědomý lidský příběh střetu s mocí. Stát dlouhá léta bezdůvodně trápil slušného a bezúhonného člověka, vzal mu dobrou pověst, klidný spánek a práci, kterou měl rád. Když se postižený domáhal zadostiučinění, stát se zachoval v podstatě jako opatrný úředník a jakoby na lékárnických vahách odvažoval míru své odpovědnosti, neboť se obával, že věci jako precedentu by mohli využít odvoláním na presumpci neviny i skuteční zločinci, kterým se jejich činy nepodařilo prokázat. Nedokáže-li však podobné případy v řízení o přiznání přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu stát odlišit a adekvátně finančně klasifikovat i ve vztahu k dalším odškodněním dotčeného subjektu, potom nemůže dostát svému poslání v demokratické společnosti a být státem skutečně právním a ústavním.

Výše odškodnění, která se odvolacímu soudu jeví v žalobcově případě odpovídající, představuje částka 325 000,- Kč celkem. Jinými slovy, odvolací soud zvýšil soudem I. stupně přiznané odškodnění za újmu způsobenou v druhé fázi trestního stíhání o částku 200.000,- Kč. Celková přiznaná suma dle názoru odvolacího soudu lépe vystihuje vážný a opravdový zájem státu poskytnout žalobci jako bezúhonné osobě s nadstandardním společenským zapojením odškodnění za nepříznivé a zcela zbytečné útrapy. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve výroku pod bodem II. podle ust. § 220 odst. 1, písm. a) o.s.ř. změnil tak, že žalobci přiznal částku 200.000,- Kč, a ve zbytku zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil jako věcně správné.

Při rozhodování o náhradě nákladů obou fází řízení (před soudem I. stupně a před odvolacím soudem) postupoval odvolací soud podle ust. § 224 odst.1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst.3 o.s.ř. Odvolací námitka žalobce týkající se počtu úkonů právní pomoci provedených právním zástupcem v řízení před soudem I. stupně odpovídá obsahu spisu, náhrada nákladů řízení v tomto stupni náležející žalobci činí 47 492,50 . V řízení před odvolacím soudem vznikl žalobci nárok na náhradu nákladů řízení ve výši 12 584,- Kč dle §§ 11 odst.1 písm.c),k) a g), § 14 odst.1 písm.b) a odst.3, §13 odst.3 vyhl.č.177/1996 Sb.). Procesně úspěšnému žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení celkem ve výši 60 076,20 Kč.

Ve výroku o náhradě nákladů státu byl rozsudek soudu I. stupně změně tak, jak je shora ve výroku III. uvedeno, když odvolací námitka žalovaného byla shledána opodstatněnou z důvodů odvolatelem uvedených.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. Takové dovolání lze podat do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu České republiky u soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni.

V Praze dne 14. září 2017

JUDr. Dana **S l a v í k o v á** v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Hrdličková